

ΠΡΟΛΟΓΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Με την ολοκληρωμένη σειρά “Κώδικες Τσέπης” προσφέρεται στον Έλληνα νομικό η βασική κωδικοποιημένη νομοθεσία σε μια λειτουργική έκδοση, η οποία συνδυάζει το πλεονέκτημα του μικρού σχήματος με τα ευσύνοπτα λημματικά ευρητήρια. Τα πλεονεκτήματα αυτά ανέδειξαν τους “Κώδικες Τσέπης” σε καθημερινό συνοδοιπόρο όχι μόνο του εξειδικευμένου νομικού, αλλά και κάθε πολίτη που ενδιαφέρεται να αποκτήσει πρόσβαση στην βασική νομοθεσία. Όπως χαρακτηριστικά σημείωνε ο *Ιωάννης Δόξας* στον πρόλογο της αντίστοιχης σειράς “Συνέκδημοι Κώδικες της Ελληνικής νομοθεσίας”, η οποία ξεκίνησε το 1946 αλλά έμεινε ατελής, «οι μικροί το δέμας και διά τούτο ευκόλως και ακόπως φορητοί, συνέκδημοι κώδικες, συμπορευόμενοι, συμπαριστάμενοι και συνομιλούντες κατά πάντα τόπον και χρόνον μετά του κόσμου των νομικών θα καταστήσωσιν εις αυτόν την μετά του κρατούντος δικαίου αναστροφήν και πρόχειρον και ευχερή και εύχαρι».

Η νέα αυτή 6^η έκδοση περιλαμβάνει το Σύνταγμα της Ελλάδος μετά την πρόσφατη αναθεώρησή του με το Ψήφισμα της 25^{ης} Νοεμβρίου 2019 της Θ΄ Αναθεωρητικής Βουλής των Ελλήνων (ΦΕΚ Α΄ 187/28.11.2019), όπως αυτό δημοσιεύθηκε από τον Πρόεδρο της Βουλής των Ελλήνων στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως (ΦΕΚ Α΄ 211/24.12.2019). Επίσης, συνοδεύεται από τις βασικότερες διεθνείς συμβάσεις που σχετίζονται με το περί ατομικών και κοινωνικών δικαιωμάτων δεύτερο μέρος του Συντάγματος, δηλαδή αφενός την Σύμβαση “διά την προάσπισιν των δικαιωμάτων του ανθρώπου και των θεμελιωδών ελευθεριών” (ΕΣΔΑ) με τα Πρωτόκολλά της, το “Διεθνές Σύμφωνο για τα ατομικά και πολιτικά δικαιώματα” (ΔΣΑΠΔ) με τα Πρωτόκολλα αυτού και τον “Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης”. Στην νέα έκδοση του Κώδικα έχουν προστεθεί το 15^ο και το 16^ο Πρωτόκολλο στην ΕΣΔΑ (που κυρώθηκαν, αντιστοίχως, με τους νόμους 4556/2018 και 4596/2019).

Θωμάς Σάμιος
Ιανουάριος 2020

ΠΙΝΑΚΑΣ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΩΝ ΜΕΤΑΒΟΛΩΝ*

Άρθρο	Ψήφισμα με το οποίο πραγματοποιήθηκε η αναθεώρηση
4	Ψήφισμα της 6.4.2001 (Ζ' Αναθεωρητική Βουλή)
5	Ψήφισμα της 6.4.2001 (Ζ' Αναθεωρητική Βουλή)
5Α	Ψήφισμα της 6.4.2001 (Ζ' Αναθεωρητική Βουλή)
6	Ψήφισμα της 6.4.2001 (Ζ' Αναθεωρητική Βουλή)
7	Ψήφισμα της 6.4.2001 (Ζ' Αναθεωρητική Βουλή)
9Α	Ψήφισμα της 6.4.2001 (Ζ' Αναθεωρητική Βουλή)
10	Ψήφισμα της 6.4.2001 (Ζ' Αναθεωρητική Βουλή)
12	Ψήφισμα της 6.4.2001 (Ζ' Αναθεωρητική Βουλή)
14	Ψήφισμα της 6.4.2001 (Ζ' Αναθεωρητική Βουλή)
15	Ψήφισμα της 6.4.2001 (Ζ' Αναθεωρητική Βουλή)
17	Ψήφισμα της 6.4.2001 (Ζ' Αναθεωρητική Βουλή)
19	Ψήφισμα της 6.4.2001 (Ζ' Αναθεωρητική Βουλή)
21	Ψήφισμα της 25.11.2019 (Θ' Αναθεωρητική Βουλή) Ψήφισμα της 6.4.2001 (Ζ' Αναθεωρητική Βουλή)
22	Ψήφισμα της 6.4.2001 (Ζ' Αναθεωρητική Βουλή)
24	Ψήφισμα της 6.4.2001 (Ζ' Αναθεωρητική Βουλή)
25	Ψήφισμα της 6.4.2001 (Ζ' Αναθεωρητική Βουλή)
28	Ψήφισμα της 6.4.2001 (Ζ' Αναθεωρητική Βουλή)
29	Ψήφισμα της 6.4.2001 (Ζ' Αναθεωρητική Βουλή)
31	Ψήφισμα της 6.4.2001 (Ζ' Αναθεωρητική Βουλή)
32	Ψήφισμα της 25.11.2019 (Θ' Αναθεωρητική Βουλή) Α' Ψήφισμα της 6.3.1986 (ΣΤ' Αναθεωρητική Βουλή)
35	Α' Ψήφισμα της 6.3.1986 (ΣΤ' Αναθεωρητική Βουλή)
37	Α' Ψήφισμα της 6.3.1986 (ΣΤ' Αναθεωρητική Βουλή)
38	Ψήφισμα της 6.4.2001 (Ζ' Αναθεωρητική Βουλή) Α' Ψήφισμα της 6.3.1986 (ΣΤ' Αναθεωρητική Βουλή)

* Με **έντονα στοιχεία** σημειώνονται οι διατάξεις που αναθεωρήθηκαν με το Ψήφισμα της 25.11.2019 της Θ' Αναθεωρητικής Βουλής των Ελλήνων.

Σύνταγμα της Ελλάδας

39	A' Ψήφισμα της 6.3.1986 (ΣΤ' Αναθεωρητική Βουλή)
41	A' Ψήφισμα της 6.3.1986 (ΣΤ' Αναθεωρητική Βουλή)
42	A' Ψήφισμα της 6.3.1986 (ΣΤ' Αναθεωρητική Βουλή)
43	A' Ψήφισμα της 6.3.1986 (ΣΤ' Αναθεωρητική Βουλή)
44	A' Ψήφισμα της 6.3.1986 (ΣΤ' Αναθεωρητική Βουλή)
47	A' Ψήφισμα της 6.3.1986 (ΣΤ' Αναθεωρητική Βουλή)
48	A' Ψήφισμα της 6.3.1986 (ΣΤ' Αναθεωρητική Βουλή)
51	Ψήφισμα της 6.4.2001 (Ζ' Αναθεωρητική Βουλή)
54	Ψήφισμα της 25.11.2019 (Θ' Αναθεωρητική Βουλή) Ψήφισμα της 6.4.2001 (Ζ' Αναθεωρητική Βουλή)
56	Ψήφισμα της 6.4.2001 (Ζ' Αναθεωρητική Βουλή)
57	Ψήφισμα της 27.5.2008 (Η' Αναθεωρητική Βουλή) Ψήφισμα της 6.4.2001 (Ζ' Αναθεωρητική Βουλή)
62	Ψήφισμα της 25.11.2019 (Θ' Αναθεωρητική Βουλή)
66	Ψήφισμα της 6.4.2001 (Ζ' Αναθεωρητική Βουλή)
68	Ψήφισμα της 25.11.2019 (Θ' Αναθεωρητική Βουλή) Ψήφισμα της 6.4.2001 (Ζ' Αναθεωρητική Βουλή)
70	Ψήφισμα της 6.4.2001 (Ζ' Αναθεωρητική Βουλή)
72	Ψήφισμα της 6.4.2001 (Ζ' Αναθεωρητική Βουλή)
73	Ψήφισμα της 25.11.2019 (Θ' Αναθεωρητική Βουλή)
74	Ψήφισμα της 6.4.2001 (Ζ' Αναθεωρητική Βουλή)
76	Ψήφισμα της 6.4.2001 (Ζ' Αναθεωρητική Βουλή)
79	Ψήφισμα της 27.5.2008 (Η' Αναθεωρητική Βουλή) Ψήφισμα της 6.4.2001 (Ζ' Αναθεωρητική Βουλή)
80	Ψήφισμα της 6.4.2001 (Ζ' Αναθεωρητική Βουλή)
82	Ψήφισμα της 6.4.2001 (Ζ' Αναθεωρητική Βουλή)
86	Ψήφισμα της 25.11.2019 (Θ' Αναθεωρητική Βουλή) Ψήφισμα της 6.4.2001 (Ζ' Αναθεωρητική Βουλή)
88	Ψήφισμα της 6.4.2001 (Ζ' Αναθεωρητική Βουλή)
89	Ψήφισμα της 6.4.2001 (Ζ' Αναθεωρητική Βουλή)
90	Ψήφισμα της 6.4.2001 (Ζ' Αναθεωρητική Βουλή)

92	Ψήφισμα της 6.4.2001 (Ζ' Αναθεωρητική Βουλή)
93	Ψήφισμα της 6.4.2001 (Ζ' Αναθεωρητική Βουλή)
94	Ψήφισμα της 6.4.2001 (Ζ' Αναθεωρητική Βουλή)
95	Ψήφισμα της 6.4.2001 (Ζ' Αναθεωρητική Βουλή)
96	Ψήφισμα της 25.11.2019 (Θ' Αναθεωρητική Βουλή)
98	Ψήφισμα της 6.4.2001 (Ζ' Αναθεωρητική Βουλή)
100	Ψήφισμα της 6.4.2001 (Ζ' Αναθεωρητική Βουλή)
100Α	Ψήφισμα της 6.4.2001 (Ζ' Αναθεωρητική Βουλή)
101	Ψήφισμα της 27.5.2008 (Η' Αναθεωρητική Βουλή) Ψήφισμα της 6.4.2001 (Ζ' Αναθεωρητική Βουλή)
101Α	Ψήφισμα της 25.11.2019 (Θ' Αναθεωρητική Βουλή) Ψήφισμα της 6.4.2001 (Ζ' Αναθεωρητική Βουλή)
102	Ψήφισμα της 6.4.2001 (Ζ' Αναθεωρητική Βουλή)
103	Ψήφισμα της 6.4.2001 (Ζ' Αναθεωρητική Βουλή)
108	Ψήφισμα της 6.4.2001 (Ζ' Αναθεωρητική Βουλή)
109	Ψήφισμα της 6.4.2001 (Ζ' Αναθεωρητική Βουλή)
112	Ψήφισμα της 25.11.2019 (Θ' Αναθεωρητική Βουλή)
113	Ψήφισμα της 25.11.2019 (Θ' Αναθεωρητική Βουλή)
114	Ψήφισμα της 25.11.2019 (Θ' Αναθεωρητική Βουλή)
115	Ψήφισμα της 25.11.2019 (Θ' Αναθεωρητική Βουλή) Ψήφισμα της 27.5.2008 (Η' Αναθεωρητική Βουλή) Ψήφισμα της 6.4.2001 (Ζ' Αναθεωρητική Βουλή)
116	Ψήφισμα της 6.4.2001 (Ζ' Αναθεωρητική Βουλή)
117	Ψήφισμα της 6.4.2001 (Ζ' Αναθεωρητική Βουλή)
118	Ψήφισμα της 6.4.2001 (Ζ' Αναθεωρητική Βουλή)
119	Ψήφισμα της 25.11.2019 (Θ' Αναθεωρητική Βουλή)

ΣΥΝΤΑΓΜΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ*

Εις το όνομα της Αγίας και Ομοουσίου και Αδιαιρέτου Τριάδος

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ: ΒΑΣΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Τμήμα Α΄: Μορφή του πολιτεύματος

- 1** 1. Το πολίτευμα της Ελλάδας είναι Προεδρευόμενη Κοινοβουλευτική Δημοκρατία.
  2. Θεμέλιο του πολιτεύματος είναι η λαϊκή κυριαρχία.
  3. Όλες οι εξουσίες πηγάζουν από το Λαό, υπάρχουν υπέρ αυτού και του Έθνους και ασκούνται όπως ορίζει το Σύνταγμα.
- 2** 1. Ο σεβασμός και η προστασία της αξίας του ανθρώπου αποτελούν την πρωταρχική υποχρέωση της Πολιτείας.
  2. Η Ελλάδα, ακολουθώντας τους γενικά αναγνωρισμένους κανόνες του διεθνούς δικαίου, επιδιώκει την εμπέδωση της ειρήνης, της δικαιοσύνης, καθώς και την ανάπτυξη των φιλικών σχέσεων μεταξύ των λαών και των κρατών.

Τμήμα Β΄: Σχέσεις Εκκλησίας και Πολιτείας

- 3** 1. Επικρατούσα θρησκεία στην Ελλάδα είναι η θρησκεία της Ανατολικής Ορθόδοξης Εκκλησίας του Χριστού. Η Ορθόδοξη Εκκλησία της Ελλάδας, που γνωρίζει κεφαλή της τον Κύριο ημών Ιησού Χριστό, υπάρχει αναπόσπαστα ενωμένη δογματικά με τη Μεγάλη Εκκλησία της Κωνσταντινούπολης και με κάθε άλλη ομόδοξη Εκκλησία του Χριστού· τηρεί απαρασάλευτα, όπως εκείνες,

---

* Το κείμενο του Συντάγματος δημοσιεύεται ως έχει μετά την αναθεώρησή του με το Ψήφισμα της 6ης Απριλίου 2001 της Ζ΄ Αναθεωρητικής Βουλής των Ελλήνων (ΦΕΚ Α΄ 84/17.4.2001), με το Ψήφισμα της 27ης Μαΐου 2008 της Η΄ Αναθεωρητικής Βουλής των Ελλήνων (ΦΕΚ Α΄ 102/2.6.2008), και με το Ψήφισμα της 25ης Νοεμβρίου 2019 της Θ΄ Αναθεωρητικής Βουλής των Ελλήνων (ΦΕΚ Α΄ 187/28.11.2019). Ολόκληρο το κείμενο του Συντάγματος, με ενσωματωμένες τις αναθεωρημένες δυνάμει του Ψηφίσματος της Θ΄ Αναθεωρητικής Βουλής διατάξεις, δημοσιεύθηκε στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως στις 24.12.2019 (ΦΕΚ Α΄ 211/24.12.2019).

Σύνταγμα της Ελλάδας

τους ιερούς αποστολικούς και συνοδικούς κανόνες και τις ιερές παραδόσεις. Είναι αυτοκέφαλη, διοικείται από την Ιερά Σύνοδο των εν ενεργεία Αρχιερέων και από τη Διαρκή Ιερά Σύνοδο που προέρχεται από αυτή και συγκροτείται όπως ορίζει ο Καταστατικός Χάρτης της Εκκλησίας, με τήρηση των διατάξεων του Πατριарχικού Τόμου της κθ' (29) Ιουνίου 1850 και της Συνοδικής Πράξης της 4ης Σεπτεμβρίου 1928.

2. Το εκκλησιαστικό καθεστώς που υπάρχει σε ορισμένες περιοχές του Κράτους δεν αντίκειται στις διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου.

3. Το κείμενο της Αγίας Γραφής τηρείται αναλλοίωτο. Η επίσημη μετάφρασή του σε άλλο γλωσσικό τύπο απαγορεύεται χωρίς την έγκριση της Αυτοκέφαλής Εκκλησίας της Ελλάδας και της Μεγάλης του Χριστού Εκκλησίας στην Κωνσταντινούπολη.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ: ΑΤΟΜΙΚΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ

4 **1.** Οι Έλληνες είναι ίσοι ενώπιον του νόμου.

2. Οι Έλληνες και οι Ελληνίδες έχουν ίσα δικαιώματα και υποχρεώσεις.

3. Έλληνες πολίτες είναι όσοι έχουν τα προσόντα που ορίζει ο νόμος. Επιτρέπεται να αφαιρεθεί η ελληνική ιθαγένεια μόνο σε περίπτωση που κάποιος απέκτησε εκούσια άλλη ιθαγένεια ή που ανέλαβε σε ξένη χώρα υπηρεσία αντίθετη προς τα εθνικά συμφέροντα, με τις προϋποθέσεις και τη διαδικασία που προβλέπει ειδικότερα ο νόμος.

4. Μόνο Έλληνες πολίτες είναι δεκτοί σε όλες τις δημόσιες λειτουργίες, εκτός από τις εξαιρέσεις που εισάγονται με ειδικούς νόμους.

5. Οι Έλληνες πολίτες συνεισφέρουν χωρίς διακρίσεις στα δημόσια βάρη, ανάλογα με τις δυνάμεις τους.

6. Κάθε Έλληνας που μπορεί να φέρει όπλα είναι υποχρεωμένος

να συντελεί στην άμυνα της Πατρίδας, σύμφωνα με τους ορισμούς των νόμων.

7. Τίτλοι ευγένειας ή διάκρισης ούτε απονέμονται ούτε αναγνωρίζονται σε Έλληνες πολίτες.

Ερμηνευτική δήλωση

Η διάταξη της παραγράφου 6 δεν αποκλείει να προβλέπεται με νόμο η υποχρεωτική προσφορά άλλων υπηρεσιών, εντός ή εκτός των ενόπλων δυνάμεων (εναλλακτική θητεία), από όσους έχουν τεκμηριωμένη αντίρρηση συνείδησης για την εκτέλεση ένοπλης ή γενικά στρατιωτικής υπηρεσίας.

5 1. Καθένας έχει δικαίωμα να αναπτύσσει ελεύθερα την προσωπικότητά του και να συμμετέχει στην κοινωνική, οικονομική και πολιτική ζωή της Χώρας, εφόσον δεν προσβάλλει τα δικαιώματα των άλλων και δεν παραβιάζει το Σύνταγμα ή τα χρηστά ήθη.

2. Όλοι όσοι βρίσκονται στην Ελληνική Επικράτεια απολαμβάνουν την απόλυτη προστασία της ζωής, της τιμής και της ελευθερίας τους, χωρίς διάκριση εθνικότητας, φυλής, γλώσσας και θρησκευτικών ή πολιτικών πεποιθήσεων. Εξαιρέσεις επιτρέπονται στις περιπτώσεις που προβλέπει το διεθνές δίκαιο.

Απαγορεύεται η έκδοση αλλοδαπού που διώκεται για τη δράση του υπέρ της ελευθερίας.

3. Η προσωπική ελευθερία είναι απαραβίαστη. Κανένας δεν καταδιώκεται ούτε συλλαμβάνεται ούτε φυλακίζεται ούτε με οποιονδήποτε άλλο τρόπο περιορίζεται, παρά μόνο όταν και όπως ορίζει ο νόμος.

4. Απαγορεύονται ατομικά διοικητικά μέτρα που περιορίζουν σε οποιονδήποτε Έλληνα την ελεύθερη κίνηση ή εγκατάσταση στη Χώρα, καθώς και την ελεύθερη έξοδο και είσοδο σ' αυτήν. Τέτοιου περιεχομένου περιοριστικά μέτρα είναι δυνατόν να επιβληθούν μόνο ως παρεπόμενη ποινή με απόφαση ποινικού δικαστηρίου, σε εξαιρετικές περιπτώσεις ανάγκης και μόνο για την πρόληψη αξιόποινων πράξεων, όπως νόμος ορίζει.

5. Καθένας έχει δικαίωμα στην προστασία της υγείας και της γενε-

Σύνταγμα της Ελλάδας

τικής του ταυτότητας. Νόμος ορίζει τα σχετικά με την προστασία κάθε προσώπου έναντι των βιοϊατρικών παρεμβάσεων.

Ερμηνευτική δήλωση

Στην απαγόρευση της παραγράφου 4 δεν περιλαμβάνεται η απαγόρευση της εξόδου με πράξη του εισαγγελέα, εξαιτίας ποινικής δίωξης, ούτε η λήψη μέτρων που επιβάλλονται για την προστασία της δημόσιας υγείας ή της υγείας ασθενών, όπως νόμος ορίζει.

5A 1. Καθένας έχει δικαίωμα στην πληροφόρηση, όπως νόμος ορίζει. Περιορισμοί στο δικαίωμα αυτό είναι δυνατόν να επιβληθούν με νόμο μόνο εφόσον είναι απολύτως αναγκαίοι και δικαιολογούνται για λόγους εθνικής ασφάλειας, καταπολέμησης του εγκλήματος ή προστασίας δικαιωμάτων και συμφερόντων τρίτων.

2. Καθένας έχει δικαίωμα συμμετοχής στην Κοινωνία της Πληροφορίας. Η διευκόλυνση της πρόσβασης στις πληροφορίες που διακινούνται ηλεκτρονικά, καθώς και της παραγωγής, ανταλλαγής και διάδοσής τους αποτελεί υποχρέωση του Κράτους, τηρουμένων πάντοτε των εγγυήσεων των άρθρων 9, 9Α και 19.

6 1. Κανένας δεν συλλαμβάνεται ούτε φυλακίζεται χωρίς αιτιολογημένο δικαστικό ένταλμα, που πρέπει να επιδοθεί τη στιγμή που γίνεται η σύλληψη ή η προφυλάκιση. Εξαιρούνται τα αυτόφωρα εγκλήματα.

2. Όποιος συλλαμβάνεται για αυτόφωρο έγκλημα ή με ένταλμα προσάγεται στον αρμόδιο ανακριτή το αργότερο μέσα σε είκοσι τέσσερις ώρες από τη σύλληψη, αν όμως η σύλληψη έγινε έξω από την έδρα του ανακριτή, η προσαγωγή γίνεται μέσα στον απολύτως αναγκαίο χρόνο για τη μεταγωγή του. Ο ανακριτής οφείλει, μέσα σε τρεις ημέρες από την προσαγωγή, είτε να απολύσει τον συλληφθέντα είτε να εκδώσει ένταλμα φυλάκισης. Η προθεσμία αυτή παρατείνεται για δύο ημέρες, αν το ζητήσει αυτός που έχει προσαχθεί, ή σε περίπτωση ανώτερης βίας που βεβαιώνεται αμέσως με απόφαση του αρμόδιου δικαστικού συμβουλίου.

3. Όταν περάσει άπρακτη καθεμία από τις δύο αυτές προθεσμίες, κάθε δεσμοφύλακας ή άλλος, είτε πολιτικός υπάλληλος είτε στρατιωτικός, στον οποίο έχει ανατεθεί η κράτηση εκείνου που

έχει συλληφθεί, οφείλει να τον απολύσει αμέσως. Οι παραβάτες τιμωρούνται για παράνομη κατακράτηση και υποχρεούνται να επανορθώσουν κάθε ζημία που έγινε στον παθόντα και να τον ικανοποιήσουν για ηθική βλάβη με χρηματικό ποσό, όπως νόμος ορίζει.

4. Νόμος ορίζει το ανώτατο όριο διάρκειας της προφυλάκισης, που δεν μπορεί να υπερβεί το ένα έτος στα κακουργήματα και τους έξι μήνες στα πλημμελήματα. Σε εντελώς εξαιρετικές περιπτώσεις τα ανώτατα αυτά όρια μπορούν να παραταθούν για έξι και τρεις μήνες, αντίστοιχα, με απόφαση του αρμόδιου δικαστικού συμβουλίου.

Απαγορεύεται η υπέρβαση των ανώτατων ορίων της προφυλάκισης με τη διαδοχική επιβολή του μέτρου αυτού για επί μέρους πράξεις της ίδιας υπόθεσης.

7 1. Έγκλημα δεν υπάρχει ούτε ποινή επιβάλλεται χωρίς νόμο που να ισχύει πριν από την τέλεση της πράξης και να ορίζει τα στοιχεία της. Ποτέ δεν επιβάλλεται ποινή βαρύτερη από εκείνη που προβλεπόταν κατά την τέλεση της πράξης.

2. Τα βασανιστήρια, οποιαδήποτε σωματική κάκωση, βλάβη υγείας, ή άσκηση ψυχολογικής βίας, καθώς και κάθε άλλη προσβολή της ανθρώπινης αξιοπρέπειας απαγορεύονται και τιμωρούνται, όπως νόμος ορίζει.

3. Η γενική δήμευση απαγορεύεται. Θανατική ποινή δεν επιβάλλεται, εκτός από τις περιπτώσεις που προβλέπονται στο νόμο για κακουργήματα τα οποία τελούνται σε καιρό πολέμου και σχετίζονται με αυτόν.

4. Νόμος ορίζει με ποιους όρους το Κράτος παρέχει, ύστερα από δικαστική απόφαση, αποζημίωση σε όσους καταδικάστηκαν, προφυλακίστηκαν ή με άλλο τρόπο στερήθηκαν άδικα ή παράνομα την προσωπική τους ελευθερία.

8 Κανένας δεν στερείται χωρίς τη θέλησή του το δικαστή που του έχει ορίσει ο νόμος.

Δικαστικές επιτροπές και έκτακτα δικαστήρια, με οποιοδήποτε όνομα, δεν επιτρέπεται να συσταθούν.

Σύνταγμα της Ελλάδας

9 1. Η κατοικία του καθενός είναι άσυλο. Η ιδιωτική και οικογενειακή ζωή του ατόμου είναι απαραβίαστη. Καμία έρευνα δεν γίνεται σε κατοικία, παρά μόνο όταν και όπως ορίζει ο νόμος και πάντοτε με την παρουσία εκπροσώπων της δικαστικής εξουσίας.

2. Οι παραβάτες της προηγούμενης διάταξης τιμωρούνται για παραβίαση του οικιακού ασύλου και για κατάχρηση εξουσίας και υποχρεούνται σε πλήρη αποζημίωση του παθόντος, όπως νόμος ορίζει.

9A Καθένας έχει δικαίωμα προστασίας από τη συλλογή, επεξεργασία και χρήση, ιδίως με ηλεκτρονικά μέσα, των προσωπικών του δεδομένων, όπως νόμος ορίζει. Η προστασία των προσωπικών δεδομένων διασφαλίζεται από ανεξάρτητη αρχή, που συγκροτείται και λειτουργεί, όπως νόμος ορίζει.

10 1. Καθένας ή πολλοί μαζί έχουν το δικαίωμα, τηρώντας τους νόμους του Κράτους, να αναφέρονται εγγράφως στις αρχές, οι οποίες είναι υποχρεωμένες να ενεργούν σύντομα κατά τις κείμενες διατάξεις και να απαντούν αιτιολογημένα σε εκείνον, που υπέβαλε την αναφορά, σύμφωνα με το νόμο.

2. Μόνο μετά την κοινοποίηση της τελικής απόφασης της αρχής στην οποία απευθύνεται η αναφορά, και με την άδειά της, επιτρέπεται η δίωξη εκείνου που την υπέβαλε για παραβάσεις που τυχόν υπάρχουν σ' αυτή.

3. Η αρμόδια υπηρεσία ή αρχή υποχρεούται να απαντά στα αιτήματα για παροχή πληροφοριών και χορήγηση εγγράφων, ιδίως πιστοποιητικών, δικαιολογητικών και βεβαιώσεων μέσα σε ορισμένη προθεσμία, όχι μεγαλύτερη των 60 ημερών, όπως νόμος ορίζει. Σε περίπτωση παρόδου άπρακτης της προθεσμίας αυτής ή παράνομης άρνησης, πέραν των άλλων τυχόν κυρώσεων και έννομων συνεπειών, καταβάλλεται και ειδική χρηματική ικανοποίηση στον αιτούντα, όπως νόμος ορίζει.

11 1. Οι Έλληνες έχουν το δικαίωμα να συνέρχονται ήσυχα και χωρίς όπλα.

2. Μόνο στις δημόσιες υπαίθριες συναθροίσεις μπορεί να παρίσταται η αστυνομία. Οι υπαίθριες συναθροίσεις μπορούν να απαγορευτούν με αιτιολογημένη απόφαση της αστυνομικής αρχής,